

Vaksine mot koronavirus

– Comirnaty (BioNTech og Pfizer)

Det nye koronaviruset gjev sjukdom i luftvegane. Mange får ingen eller milde symptom, men nokon blir alvorleg sjuke. Dei eldste og dei med enkelte andre sjukdomar frå før har størst risiko for å få alvorleg sjukdom eller å døy. Målet med koronavaksine er å beskytte liv og helse.

Kven bør vaksinere seg med koronavaksine?

- Dei som er 65 år og eldre.
- Personar i alderen 18-64 år som har ein eller fleire sjukdomar som vi veit gjev auka risiko for alvorleg forløp og død om dei får koronavirus (risikogruppene).
- Helsepersonell med nærkontakt med pasientar i samband med behandling eller pleie.

Vaksinen er gratis og frivillig. Tilbodet gjeld personar som oppheld seg i Noreg. I starten vil det ikkje vere nok vaksine til alle. Dei som bur på sjukeheim og dei aller eldste får tilbod først. Etter det får yngre personar i risikogruppene tilbod.

Kvar kan eg vaksinere meg?

Sjå informasjon på nettsidene til kommunen din om kven som får tilbod om vaksine, korleis det blir gjennomført og kva tid det skjer.

Slik går vaksinasjonen føre seg

Vaksinen blir sett i overarmen. Du får to dosar med minst 21 dagars mellomrom. Det er viktig at du tar den andre dosen til oppsett tid. Før vaksinasjonen vil du få spørsmål om du er frisk, og om du har hatt reaksjonar på andre vaksinar du har fått tidlegare. Hugs å informere om du er gravid, har allergi, brukar medisinar eller har andre helseproblem. Det er vanleg å utsetje vaksinasjon ved akutt sjukdom og ved feber over 38 grader. Etter vaksinasjon vil du bli bede om å vente på vaksinasjonsstaden i minst 20 minutt.

Korleis verkar denne vaksinen?

Vaksinen inneheld oppskrifta (bodbringar-RNA) på dei typiske piggane på koronaviruset. Det gjer at kroppen lagar ufarlege kopiar av desse piggane som immunforsvaret kan trene seg på. Sånn lærer kroppen seg å kjenne igjen og forsvare seg mot ekte koronavirus om ein seinare blir smitta. Bodbringar-RNA frå vaksinen blir raskt brote ned av kroppen utan å påverke arvestoffet.

Vaksinen inneheld ikkje levande virus og gjev ikkje koronainfeksjon. Koronavaksinen verkar førebyggjande. Han kan ikkje kurere koronasjukdom ein allereie har fått.

Denne måten å lage vaksinar på er ikkje brukt mot smittsame sjukdomar hos menneske tidlegare, men teknologien er kjent og blir brukt i kreftbehandling.

Kor godt verkar vaksinen?

Vaksinen beskyttar mot sjukdom som kjem frå det nye koronaviruset. Allereie ei veke etter andre dose, hadde rundt 95% av dei vaksinerte i studiane fått beskyttelse. For dei aller eldste er det lite data. Først veit vi ikkje kor lenge beskyttelsen varar. Om beskyttelsen avtar over tid, kan det bli aktuelt med oppfriskingsdosar. Vi veit heller ikkje kor godt vaksinen hindrar smittespreiing. Difor er det viktig at vi framleis følgjer gjeldande smittevernråd.

Biverknader

Frå studiane som er gjort har vi god kunnskap om vanlege og mindre vanlege biverknader hos dei vaksinerte. Vi kan ikkje utelukke sjeldne biverknader som først kjem til syne lang tid etter vaksining. Dei fleste biverknadene oppstod dei første dagane etter vaksinasjon, og gjekk over i løpet av eit par dagar:

- Dei fleste vaksinerte får smerter på stikkstaden.
- Andre vanlege biverknader er at ein blir trøyt, får hovudverk, muskelsmerter, frysningar, leddsmerter og feber. Desse biverknadene er vanlegare etter dose 2.
- Biverknader er sjeldnare hos eldre enn hos yngre vaksne.

I dei aller fleste tilfella var biverknadene milde eller moderate. Under 5% fekk meir plagsame biverknader som var ufarlege, men som påverka dagleglivet dei få dagane det varte. Dette var vanlegare etter dose 2 og blant yngre personar.

Kva gjer eg om eg får biverknader?

Om du opplever uventa, kraftige eller langvarige symptom som du trur kjem frå vaksinen bør du kontakte lege eller anna helsepersonell for vurdering og råd. Helsepersonell har plikt til å melde frå om alvorlege eller ukjende reaksjonar som dei mistenkjer kjem frå vaksine. Du kan også sjølv sende inn melding via helsenorge.no

Godkjenning på vilkår

Denne koronavaksinen er testa ut i store studiar der fleire tusen personar har fått vaksinen. Studiane er gjennomførte på same måte som for andre vaksinar, men observasjonstida er kortare. Legemiddelstyresmaktene har gjeve vaksinen ei godkjenning på vilkår. Det vil seie at det ligg føre nok data til å vurdere at nytten av vaksinen er langt større enn risikoen, men at vaksineprodusenten må fortsetje studiane og fortløpande gje legemiddelstyresmaktene data som kjem til etter kvart.

Kva vaksinar har eg teke?

Når du får koronavaksine blir dette registrert i Nasjonalt vaksinasjonsregister SYSVAK. Opplysningane finn du på helsenorge.no

Vil du vite meir?

Spør gjerne legen din, dei som vaksinerte deg eller anna helsepersonell. Sjå også nettsidene til Folkehelseinstituttet: <https://www.fhi.no/kvp>